

No.F09222/2918

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΥΠΟΘΕΣΗ Γεωργίου ΠΑΠΑΖΕΤΗ κ.α. κατά ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή αρ. 52472/14)

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
(Πρώτο Τμήμα)

συνεδρίασε την 24 Μαρτίου 2014 σε Επιτροπή με την
ακόλουθη σύνθεση:

Mirjana Lazarova Trajkovska, (κα) Πρόεδρος,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Ksenija Turković, Δικαστές,

και με τη σύμπραξη του André Wampach, Αναπληρωτή
Γραμματέα Τμήματος,

Λαμβάνοντας υπόψη την προαναφερόμενη προσφυγή η οποία
κατατέθηκε στις 14 Ιουλίου 2014

Μετά από διάσκεψη,

Εξέδωσε την παρούσα απόφαση :

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1. Οι προσφεύγοντες, των οποίων τα ονόματα αναφέρονται
στο παράρτημα, εκπροσωπήθηκαν ενώπιον του
Δικαστηρίου από τον Δ.Τζίλακα, Δικηγόρο του Δ.Σ.
Λάρισας

A. Οι περιστάσεις της υπόθεσης

2. Τα πραγματικά γεγονότα, όπως εξετάθησαν από τους
διαδίκους, συνοψίζονται ως εξής:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ - REPUBLIQUE HELLENIQUE, MINISTERE DES AFFAIRES
ETRANGERES

SERVICE DE TRADUCTIONS -HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN
AFFAIRS -TRANSLATION SERVICE – GRIEKSE REPUBLIEK, MINISTERIE VAN
BUITENLANDSE ZAKEN – DIENST VERTALINGEN

3. Οι προσφεύγοντες είναι μέλη της ένωσης « Αγωνιστές Χριστιανοί της Λάρισας», που καταπολεμά τον ορισμό από τις θρησκευτικές και κρατικές αρχές, του Μητροπολίτη Λάρισας
4. Στις 14 Ιανουαρίου 2005, ο Μητροπολίτης αυτής της πόλης καταθέτει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Πρωτοδικείου κατά τους προσφεύγοντες, με την οποία ζητά την προστασία της προσωπικότητάς του. Αποδοκίμαζε τους προσφεύγοντες επειδή συγκεντρώνονταν, για πολλά χρόνια, μια φορά την εβδομάδα μπροστά στην Μητρόπολη και σε κάθε Λειτουργία, για να εξαπολύουν συκοφαντικά συνθήματα εναντίον του, να τον εμποδίζουν να βγει από το αυτοκίνητό του, να τον πετροβολούν, να απειλούν την σωματική του ακεραιότητα, με αποτέλεσμα να αναγκαστεί να ζητήσει την επέμβαση της αστυνομίας για να αποφευχθούν επεισόδια.
5. Στις 10 Φεβρουαρίου 2005, η αίτησή του έγινε δεκτή (απόφαση αρ.444/2005)
6. Στις 28 Φεβρουαρίου 2005, ο Μητροπολίτης κατέθεσε αγωγή παρεμφερούς περιεχομένου με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ενώπιον του ιδίου Δικαστηρίου. Ζητούσε την καταβολή αποζημίωσης για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης ύψους 20.000 € από κάθε προσφεύγοντα.
7. Στις 12 Δεκεμβρίου 2006, το Δικαστήριο δικαίωσε τον Μητροπολίτη και υποχρέωσε τους προσφεύγοντες να απέχουν από την προσβολή της προσωπικότητας, από την συκοφαντία και τις απειλές του τελευταίου, και καταδίκασε έκαστο εξ αυτών στην καταβολή ποσού 5000 € εκάστου, για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης (απόφαση αρ.338/2006)
8. Την 15 Μαρτίου 2007, οι προσφεύγοντες άσκησαν έφεση
9. Στις 29 Ιανουαρίου 2009, το Εφετείο της Λάρισας απέρριψε την έφεση. Ειδικά, θεώρησε ότι η φύση των συνθημάτων, όπως «να, να ο κλέφτης των Ναών», «Έξω οι κλέφτες από την εκκλησία», « ανάξιος» και «τα χέρια σου στάζουν αίμα»,

καθώς και ο τρόπος που οι προσφεύγοντες αντιμετώπιζαν τον Μητροπολίτη, αποδεικνύουν ότι είχαν σκοπό την εξύβριση (απόφαση αρ.77/2009)

10. Στις 10 Απριλίου 2009, οι προσφεύγοντες άσκησαν αναίρεση

11. Στις 10 Ιουνίου 2011, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αναίρεσή τους (απόφαση αρ.967/2011). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε στις 31 Αυγούστου 2011.

12. Στις 26 Οκτωβρίου 2012, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν αίτηση ενώπιον του Άρειου Πάγου, υποστηρίζοντας ότι στην υπ.αρ. 967/2011 απόφασή του, παρέλειψε να εξετάσει έναν από τους λόγους αναίρεσης.

13. Στις 26 Νοεμβρίου 2013, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση. Ειδικά, θεώρησε ότι η απόφαση υπ.αρ.967/2011 δεν περιείχε ρητή αναφορά του λόγου αναίρεσης. Ωστόσο, σύμφωνα με το ανώτατο πολιτικό δικαστήριο, προέκυψε από την εν λόγω απόφαση στο σύνολό της και από την έκθεση του Εισηγητή Δικαστή, ότι αυτός ο λόγος αναίρεσης είχε ληφθεί υπόψη (απόφαση αρ.2074/2013). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε στις 16 Ιανουαρίου 2014.

B. Το ισχύον εθνικό δίκαιο

14. Ο Νόμος αρ.4239/2014 «Δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και στο Ελεγκτικό Συνέδριο και άλλες διατάξεις» έχει έναρξη ισχύος από την 20^η Φεβρουαρίου 2014. Καθιερώνει μεταξύ άλλων, την χορήγηση δίκαιης ικανοποίησης για αποκατάσταση της ηθικής βλάβης λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το άρθρο 3 παρ.1 αναφέρει:

« Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του

δικαστηρίου που εκδόθηκε μετά από δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειάς της (...)»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

A. Επί της ισχυριζόμενης παραβίασης των άρθρων 6 παρ.1 και 13 της Σύμβασης, ως προς τη διάρκεια της δίκης και της σχετικής απουσίας δυνατότητας προσφυγής.

15. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η διάρκεια της διαδικασίας που στρέφεται κατ'αυτών, ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων υπήρξε υπερβολική. Επιπροσθέτως διαμαρτύρονται για την έλλειψη οποιασδήποτε αρμόδιας εθνικής δικαιοδοσίας που θα μπορούσε να επιληφθεί σχετικής διαμαρτυρίας. Επικαλούνται τα άρθρα 6 παρ.1 και 13 της Σύμβασης, των οποίων τα σχετικά αποσπάσματα έχουν ως εξής:

Άρθρο 6 παρ.1

«Πάν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως(...) (..) »

Άρθρο 13

« Παν πρόσωπο του οποίου τα αναγνωριζόμενα στην παρούσα Σύμβαση δικαιώματα και ελευθερίες παραβιάστηκαν έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίαση διαπράχθηκε υπό προσώπων ενεργούντων κατά την εκτέλεση των δημοσίων καθηκόντων τους».

16. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η διαδικασία ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων ξεκίνησε την 14 Ιανουαρίου 2005, ημερομηνία κατά την οποία ο Μητροπολίτης Λάρισας κατέθεσε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Πρωτοδικείου Λάρισας κατά των προσφευγόντων, και έληξε την 16 Ιανουαρίου 2014, ημερομηνία κατά την οποία καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε η απόφαση υπ.αρ. 2074/2013 του Άρειου

Πάγου. Η ένδικη διαδικασία διήρκησε συνολικά εννέα έτη. Πρέπει ωστόσο να διαχωρισθούν δυο ξεχωριστές περιόδοι. Η πρώτη, η οποία ξεκίνησε την 14^η Ιανουαρίου 2005, ημερομηνία κατά την οποία κατατέθηκε η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, και έληξε την 31 Αυγούστου 2011, ημερομηνία κατά την οποία καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε η απόφαση υπ.αρ. 967/2011 του Άρειου Πάγου. Ως εκ τούτου, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου υπ.αρ.4239/2014 (βλ. παρ.14 ως άνω). Ως προς την δεύτερη περίοδο, που ξεκίνησε την 26 Οκτωβρίου 2012, σε συνέχεια της αιτήσεως των προσφευγόντων ενώπιον του Άρειου Πάγου, για να εξετάσει έναν εκ των λόγων της αναίρεσης, και έληξε την 16 Ιανουαρίου 2014, ημερομηνία κατά την οποία η υπ.αρ. 2047/2013 απόφαση καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου 4239/2014. Συνεπώς κρίνει ότι για τις ανάγκες της περίπτωσης, αρμόζει να εξεταστούν οι δυο περίοδοι ξεχωριστά.

1. Η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου Λάρισας, του Εφετείου Λάρισας και του Άρειου Πάγου

17. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων και με εκτίμηση των καθιερωμένων κριτηρίων της νομολογίας του Δικαστηρίου, και ειδικά, την περιπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντα και εκείνη των αρμόδιων αρχών, καθώς και το διακύβευμα της διαφοράς για τον προσφεύγοντα (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Pelissier et Sassi c. France* [GC], αρ.25444/94, παρ.67 ΕΔΔΑ 1999-II)

18. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι στις 14 Ιανουαρίου 2005, ο Μητροπολίτης Λάρισας υπέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου Λάρισας αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατά των προσφευγόντων, για να προστατέψει την προσωπικότητά του. Διαπιστώνει ότι η αίτηση αυτή αφορούσε δικαίωμα αστικής

φύσης σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο αλλά και με την νομολογία του Δικαστηρίου. Η εν λόγω αίτηση στόχευε – για ορισμένη διάρκεια, είναι αλήθεια- στην ρύθμιση του ιδίου δικαιώματος με εκείνο που διακυβεύεται στην κύρια διαδικασία, και ήταν άμεσα εκτελεστή. Συνεπάγεται ότι η διαδικασία που αφορά ασφαλιστικά μέτρα πληροί, στην προκειμένη περίπτωση, τα κριτήρια που απαιτούνται για την εφαρμογή του άρθρου 6 (βλ. *Micallef c.Malte* [GC], αρ. 17056/06 παρ.83 87, ΕΔΔΑ 2009)

19. Κατ'αυτόν τον τρόπο, η ένδικη διαδικασία ξεκίνησε την 14 Ιανουαρίου 2005, με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που κατέθεσε ο Μητροπολίτης ενώπιον του Πρωτοδικείου Λάρισας κατά των προσφευγόντων, και έληξε την 31 Αυγούστου 2011, ημερομηνία κατά την οποία η υπ.αρ. 967/2011 απόφαση του Άρειου Πάγου καθαρογράφηκε και επικυρώθηκε. Διήρκησε συνεπώς έξι έτη και έξι μήνες περίπου για τέσσερεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

20. Το Δικαστήριο κρίνει ότι η υπόθεση δεν εμφάνισε ιδιαίτερες δυσκολίες και ότι το σύνολο της υπόθεσης επεκτάθηκε σε έξι χρόνια και έξι μήνες συνολικά, πράγμα που καθ'εαυτό δεν ακούγεται εξωλογικό για τέσσερεις δικαιοδοσίες (βλ. *Zacharis c.Grece* (αποφ) αρ.32283/02, 14 Δεκεμβρίου 2004, *Axioglou et autres c.Grece* (αποφ) 45145/06, 12 Μαρτίου 2009 & *Karampatsou c.Grece* (αποφ.) αρ.40138/09, 27 Μαρτίου 2012). Τέλος, το Δικαστήριο δεν επισημαίνει περίοδο αδράνειας ή αδικαιολόγητης αργοπορίας, που θα μπορούσε να καταλογιστεί στην συμπεριφορά των δικαστικών αρχών. Σημειώνει μεταξύ άλλων, ότι η διαδικασία διήρκησε ένα έτος και δέκα μήνες περίπου ενώπιον του Πρωτοδικείου Λάρισας, ένα έτος και δέκα μήνες ενώπιον του Εφετείου Λάρισας και δυο έτη και τέσσερεις μήνες ενώπιον του Άρειου Πάγου. Επιπροσθέτως, παρατηρεί ότι ο ρυθμός της διαδικασίας ενώπιον όλων των επιληφθέντων βαθμών, ήταν συνεχόμενος.

Σε κάθε περίπτωση, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η ένδικη διαδικασία τήρησε την αξίωση του «εύλογου χρονικού διαστήματος».

21. Κατά συνέπεια, η αιτίαση του άρθρου 6 παρ.1 της Σύμβασης πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη, σε εφαρμογή του άρθρου 35 παρ.3 και 4 της Σύμβασης.

22. Όσον αφορά την αιτίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διάταξη αυτή ερμηνεύτηκε ως απαιτώντας προσφυγή κατά τον εθνικό δίκαιο για αιτιάσεις εν δυνάμει «υπερασπίσιμες» σύμφωνα με την Σύμβαση (βλ. μεταξύ άλλων *Boyle et Rice c. Royaume-Uni*, 21 Ιουνίου 1988, παρ.52, σειρά Α, αρ.131)

23. Λαμβάνοντας υπόψη τις προαναφερόμενες προτάσεις σχετικά με την αιτίαση του άρθρου 6 παρ.1, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι προσφεύγοντες δεν έχουν καμία υπερασπίσιμη αιτίαση (βλ. *Passaris c. Grece* (Αποφ.), αρ.5334/07, 24 Σεπτεμβρίου 2009).

24. Συνεπάγεται ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη, σε εφαρμογή του άρθρου 35 παρ.3α και 4 της Σύμβασης

2. Η αναίρεση ενώπιον του Άρειου Πάγου, τείνει στην εξέταση ενός εκ των λόγων της αναίρεσης

25. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η απόφαση αρ.2074/2013 του Άρειου Πάγου δημοσιεύθηκε στις 26 Νοεμβρίου 2013, δηλαδή λιγότερο από έξι μήνες πριν την έναρξη ισχύος του Νόμου 4239/2014, που καθιερώνει μεταξύ άλλων, υπέρ των εμπλεκόμενων σε αστική δίκη, νέα προσφυγή αποζημίωσης, η οποία πρέπει να ασκηθεί εντός έξι μηνών από την δημοσίευση οριστικής απόφασης Δικαστηρίου ενώπιον του οποίου η διάρκεια της διαδικασίας δεν θα ήταν εύλογη (βλ.παρ.14 ως άνω). Συνεπώς, οι προσφεύγοντες θα μπορούσαν να είχαν ασκήσει την προσφυγή η οποία προβλέπεται από τον νόμο. Υπό

το πρίσμα της νομολογίας του, στην υπόθεση *Xynos c. Grece*, παρ.42-54, ως προαναφέρεται), το Δικαστήριο καταλήγει ότι στην προκειμένη περίπτωση, οι προσφεύγοντες ήταν υποχρεωμένοι από το άρθρο 35 παρ.1 της Σύμβασης, να κάνουν χρήση αυτής της δυνατότητας προσφυγής. Εξ'άλλου, σημειώνει ότι καμία εξαιρετική περίπτωση, που θα μπορούσε να τους απαλλάξει από την υποχρέωση να εξαντλήσουν αυτό το ένδικο μέσον, δεν συνέτρεξε στην προκειμένη περίπτωση.

26. Συνεπώς, η αιτίαση των προσφευγόντων ως προς την διαδικασία αυτή πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξαντλήσεως των εθνικών ένδικων μέσων, σε εφαρμογή του άρθρου 35 παρ.1 και 4 της Σύμβασης.

27. Ως προς την αιτίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης, βάσει της προαναφερόμενης υπόθεσης *Xynos c. Grece*, (παρ.58) και των ανωτέρων σκέψεων, είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί σε εφαρμογή του άρθρου 35 παρ.3 α) και 4 της Σύμβασης

B. Επί των λοιπών ισχυριζόμενων παραβιάσεων

28. Οι προσφεύγοντες διαμαρτύρονται επίσης για τις διάφορες παραβιάσεις των άρθρων 6 παρ.1 και 1,9,10,11,13 και 18 της Σύμβασης που ανέκυψαν κατά την διαδικασία η οποία στρέφεται κατ'αυτών.

29. Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των στοιχείων που διαθέτει, το Δικαστήριο, στο μέτρο κατά το οποίο είναι αρμόδιο να γνωρίζει τους διατυπωμένους ισχυρισμούς, δεν διαπίστωσε εμφανή παραβίαση των επικαλουμένων διατάξεων.

30. Συνεπάγεται ότι οι αιτιάσεις αυτές είναι προδήλως αβάσιμες και πρέπει να απορριφθούν κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 παρ.3 και 4 της Σύμβασης

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη

Συντάχθηκε στην Γαλλική και κοινοποιήθηκε εγγράφως την 16
Απριλίου 2015

υπογραφή

Andre Wampach

Αναπληρωτή Γραμματέας

υπογραφή

Mirjana Lazarova Trajkovska

Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αρ.	Όνοματεπώνυμο	Ημερομηνία γεννήσεως	Τόπος κατοικίας
1	Γεώργιος ΠΑΠΑΖΕΤΗΣ	07-09-1931	Λάρισα
2	Δημήτριος ΜΠΕΗΣ	04-08-1942	Λάρισα
3	Αντώνιος ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ	01-01-1927	Λάρισα
4	Τριαντάφυλλος ΤΑΣΙΟΠΟΥΛΟΣ	20-06-1945	Λάρισα
5	Γεώργιος ΒΛΑΧΑΚΗΣ	02-03-1941	Λάρισα
6	Ιωάννης ΖΩΤΗΣ	20-04-1935	Λάρισα

Πιστή μετάφραση του συνημμένου κειμένου
Αθήνα*, Η μεταφράστρια Α.Αλεξοπούλου